STEENUILONDERZOEK

JACOB DE BOERWEG 4

TE NIJKERKERVEEN

Ecologie

Rapportage steenuilonderzoek

Jacob de Boerweg 4 te Nijkerkerveen

Opdrachtgever	Woningstichting Nijkerk Van 't Hoffstraat 40 3863 AX Nijkerk
Rapportnummer	1556.003
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	8 april 2020
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 088 - 5001600 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	J.G. Boogaard, BSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg
Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 1

2 GEBIEDSBESCHRIJVING 2

2.1 Huidig gebruik plangebied en omgeving 2
2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie 3

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK 4

4 ONDERZOEKSMETHODIEK 5

5 ONDERZOEKSRESULTATEN 7

5.1 Resultaten veldbezoeken 7
5.2 Analyse onderzoeksresultaten 8

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING 10

6.1 Beschermingsregime steenuil 10
6.2 Huidige situatie 10
6.3 Toekomstige situatie 11
6.4 Conclusie toetsing aan Wet natuurbescherming 12

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIE 14

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Woningstichting Nijkerk opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Jacob de Boerweg 4 te Nijkerkerveen.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van de onderzoekslocatie tot woonwijk.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in september 2019 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 1556.002).

Uit de quickscan flora en fauna is gebleken dat de voorgenomen ingreep mogelijk kan leiden tot aantasting van leefgebied van steenuilen. Nader onderzoek naar deze soort is daarom noodzakelijk om te bepalen of met de herontwikkeling van de onderzoekslocatie overtreding van de Wet natuurbescherming uit te sluiten is.

Econsultancy is lid van de brancheverenigingen "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik plangebied en omgeving

De onderzoekslocatie (± 1,4 ha) ligt aan de Jacob de Boerweg 4, aan de zuidwestzijde van de kern van Nijkerkerveen. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 160.535, Y = 467.210.

Figuur 1. Topografische ligging onderzoekslocatie.

Het plangebied is bebouwd met een bedrijfshal en leegstaande woning. Ten zuidoosten van de woning en bedrijfshal bevindt zich verharding. Deze wordt gebruikt als opslaglocatie door het aannemersbedrijf dat momenteel op de locatie gevestigd is. Aan de oostelijke zijde van de verharding bevindt zich een zandbult. De zuidzijde van het plangebied bestaat uit een weiland en struwelen. De zuidoostzijde van het weiland wordt begrensd door een houtwal. De westzijde wordt begrensd door struikbeplanting tot 2 meter hoogte, ter hoogte van het woonhuis staan enkele essen. Aan de noordzijde van het weiland staan twee grote wilgen en twee grote populieren.

Ten noorden en westen van het plangebied bevindt zich de kern van Nijkerkerveen. Aan de oost- en zuidzijde is het plangebied begrensd door weilanden.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en het plangebied te ontwikkelen tot woonwijk. In totaal zullen 35 woningen worden gerealiseerd.

Ten behoeve van de ontwikkeling van de woonwijk zal ook het bestaande grasland worden omgevormd tot woonwijk (waaronder woningen, waterberging en een gezamenlijk hof/tuin) en zal de bestaande greppel langs de zuidzijde van het weiland worden verbreed en uitgediept. De watergang zal ook deels worden verlegd. Een situatieschets is weergegeven in figuur 9. De bomen en overig groen aan de noordzijde en westzijde van het plangebied zullen ten behoeve van de woonwijk worden verwijderd. De houtwal langs de zuidoostrand van het plangebied en de hoge bomen aan de noordoostzijde zullen wel behouden blijven.

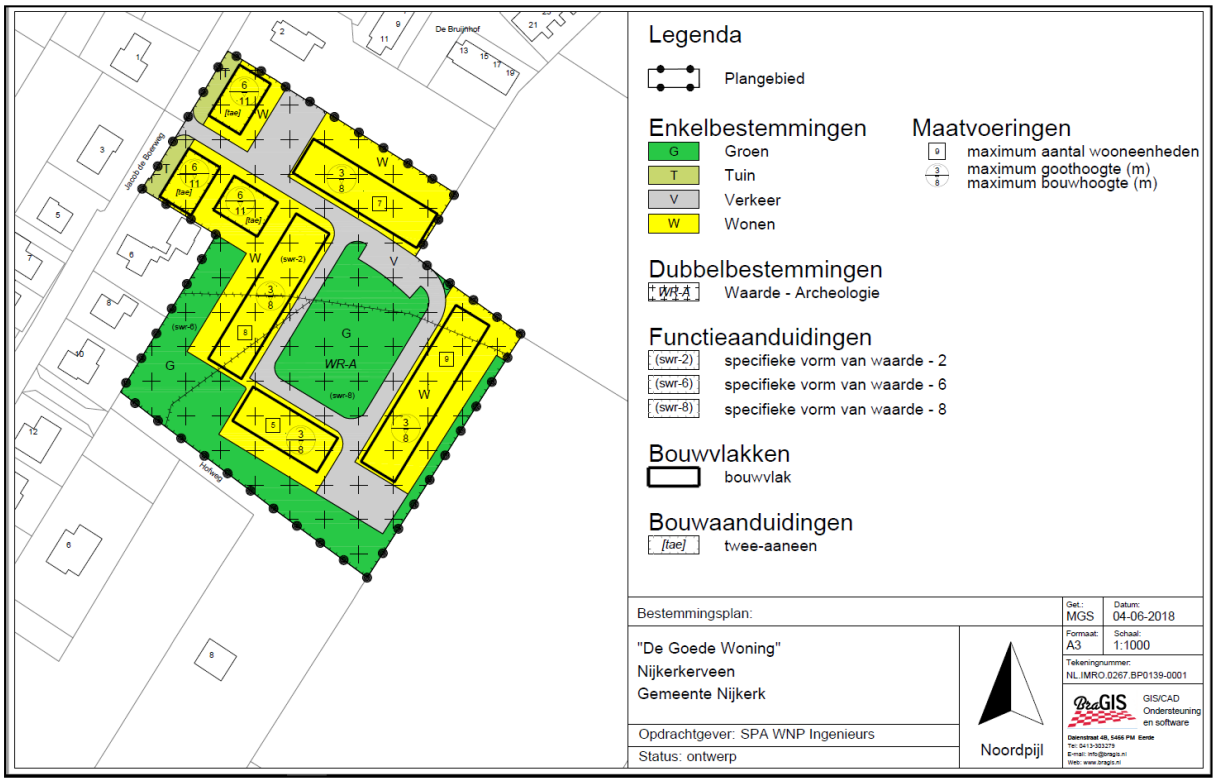

Figuur 9. Situatieschets woonwijk.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

De resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in september 2019 heeft uitgevoerd (rapport 1556.002) waren als volgt:

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Daarnaast dient voor aanvang van bouw van de woningen duidelijk te zijn of het te bebouwen grasland onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van de steenuil.

Op basis van de nader te verkrijgen informatie kan worden bepaald of verstoring door de ingrepen ten aanzien van de steenuil aan de orde is. De mogelijk aanwezige functie voor de steenuil vormt echter geen belemmering voor de bestemmingsplanwijziging. Middels het tijdig treffen van de juiste maatregelen en het eventueel aanvragen van een ontheffing kunnen de voorgenomen plannen alsnog worden uitgevoerd.

Ook dient een stikstofberekening uitgevoerd te worden om te bepalen of de voorgenomen ingreep kan leiden tot een toename van stikstof in Natura 2000-gebieden.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar steenuil zijn in de periode half februari tot half april 2020 een drietal avondbezoeken uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland (STONE) en het soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus.

Zowel het plangebied als de directe omgeving wordt geïnventariseerd op de aanwezigheid van territoria van steenuilen. Het gebied dat onderzocht is, betreft het agrarisch gebied binnen 500 meter van het plangebied. In figuur 2 is het te onderzoeken gebied weergegeven.

Figuur 2. onderzoekslocatie van het steenuil onderzoek.

Na het uitvoeren van de veldbezoeken is een analyse uitgevoerd naar de dichtheid van steenuil territoria in de omgeving van het plangebied en het leefgebied dat beschikbaar is voor deze territoria. Daarna is beoordeeld of de ontwikkeling van het plangebied tot woonwijk zal leiden tot aantasting van essentieel leefgebied, of dat de ontwikkeling van de woonwijk niet zal leiden tot negatieve effecten op steenuilen.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek heeft bestaan uit drie veldbezoeken. Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuilen gunstig. De windsnelheid lag beneden de 4 Bft en er viel geen neerslag, behalve na afloop van het eerste veldbezoek. In tabel I zijn de omstandigheden van de veldbezoeken weergegeven.

Tabel II. ***Omstandigheden onderzoek steenuilen***

Datum	Tijd	wind	Weersomstandigheden
27 februari 2020	18:45 - 20:45	2 Bft.	3 °C en veel bewolking, na afloop van het veldbezoek lichte neerslag
9 maart 2020	19:00: - 21:00	0-1 Bft.	7 °C, heldere en relatief warme avond, vrijwel geen wind
30 maart 2020	20:45 - 22:45	1-2 Bft.	2 °C, een koude en half bewolkte avond, weinig wind

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Resultaten veldbezoeken

Veldbezoek 1
Het eerste veldbezoek is uitgevoerd op 27 februari 2020. De omstandigheden waren niet optimaal, maar wel conform het inventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus. Er zijn deze avond geen roepende steenuilen waargenomen op de onderzoekslocatie of de directe omgeving. Er is die avond contact geweest met een onderzoeker in een ander gebied, die wel steenuilactiviteit heeft waargenomen. Een mogelijke oorzaak zijn de niet optimale omstandigheden, maar het kan ook zijn dat het nog relatief vroeg in het seizoen was. De periode voorafgaand aan het veldbezoek was zeer nat met weinig goede avonden voor steenuilen om te baltsen.

Veldbezoek 2
Het tweede veldbezoek is uitgevoerd op 9 maart 2020. De omstandigheden voor het waarnemen van steenuilen waren optimaal. Aan het begin van de avond waren alleen kieviten en scholeksters te horen, die op de graslanden ten zuidoosten van de onderzoekslocatie broeden. Vanaf 19:30 uur werden de eerste steenuilen gehoord ter hoogte van Jacob de Boerweg 20 en Laakweg 56. Bij de Jacob de Boerweg 20 was een paartje steenuilen aan het roepen, en vanaf de Laakweg 56 riep een individuele steenuil terug. Baltsende steenuilen zijn hier niet gehoord tijdens dit veldbezoek. Tot slot is aan het einde van de avond een baltsende en roepende steenuil gehoor ter hoogte van de Schoolstraat 20. Op de onderzoekslocatie en de omliggende percelen en erven zijn geen steenuilen waargenomen.

Veldbezoek 3
Het derde veldbezoek is uitgevoerd op 30 maart 2020. Ook tijdens deze avond waren de omstandigheden voor het waarnemen van steenuilen optimaal. Kort na het begin van het veldbezoek is een paartje steenuilen roepend waargenomen in de houtwal van de onderzoekslocatie. De steenuilen waren territoriaal en vlogen regelmatig van de houtwal naar de hoge bomen aan de noord- en oostzijde van de onderzoekslocatie. Kort was één van de twee steenuilen aan het baltsen. Tegelijk met het paartje op de onderzoekslocatie is een roepende steenuil waargenomen ter hoogte van de Schoolstraat 27. Tijdens deze avond is ook ter hoogte van Jacob de Boerweg 47 baltsgedrag waargenomen en tegelijktijdig een roepende steenuil ter hoogte van Laakweg 96A. Ook verder ten zuidwesten van de onderzoekslocatie is nog een roepende steenuil waargenomen.

Samenvatting
In totaal zijn op drie plekken baltsende steenuilen waargenomen, waaronder een baltsend paartje vanuit de houtwal op de onderzoekslocatie. Verder zijn binnen het zoekgebied op drie andere plekken nog roepende steenuilen waargenomen. Zie figuur 3 voor de verspreiding van steenuilwaarnemingen.

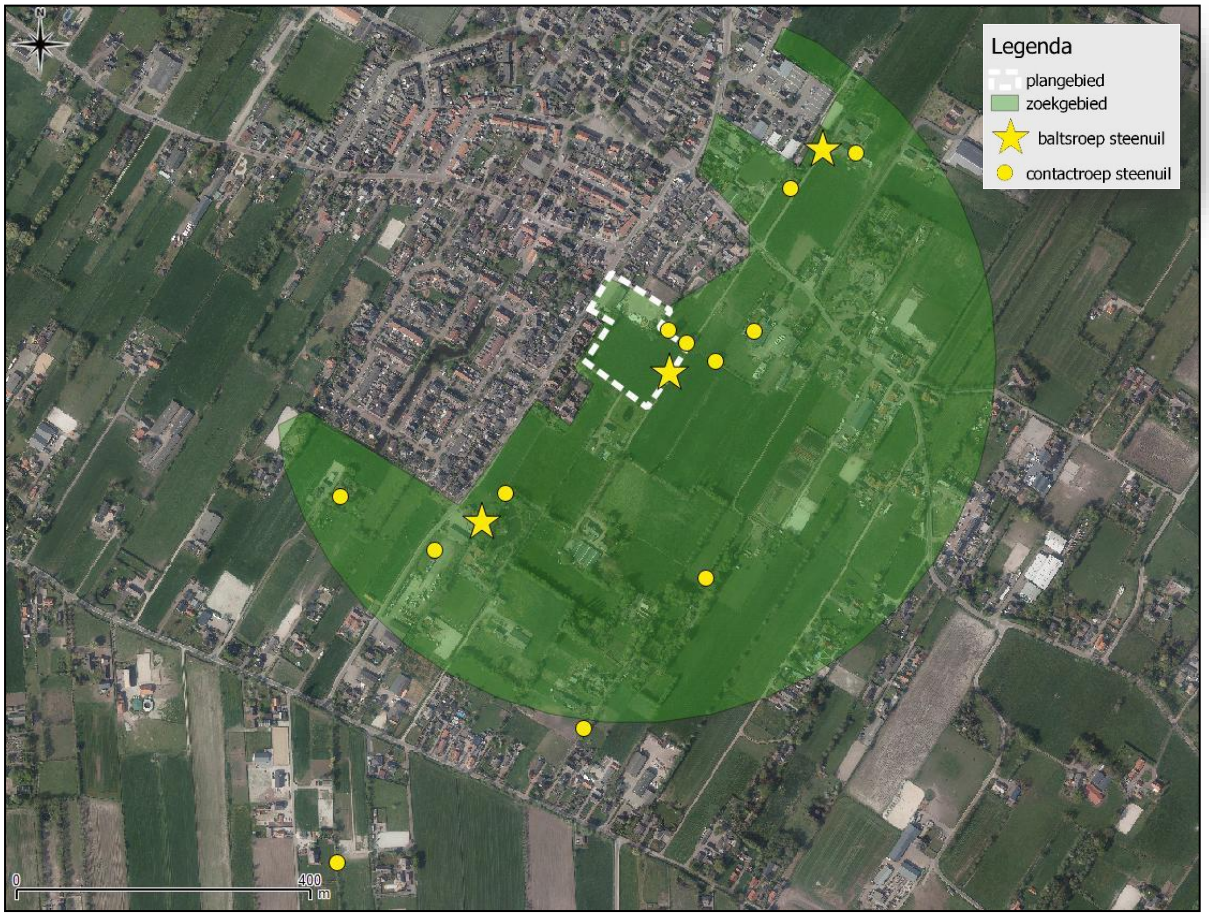

Figuur 3. Verspreiding van steenuil waarnemingen in het seizoen 2020.

5.2 Analyse onderzoeksresultaten

In het zoekgebied zijn drie baltsende steenuilen waargenomen. Baltsende steenuilen duiden op een bezet territorium. De waarnemingen van roepende steenuilen nabij de baltswaarnemingen behoren in ieder geval tot het zelfde territorium. Daarnaast zijn tegelijktijdig met baltsende steenuilen nog andere steenuilen roepend waargenomen. Aangezien steenuilen honkvast zijn en de losse waarnemingen van roepende steenuilen aan de Laakweg 58 en de Schoolstraat 27 tegelijktijdig waren met baltsende steenuilen, kan op basis van deze uitsluitende waarnemingen aangenomen worden dat er binnen het zoekgebied in totaal 5 territoria van steenuilen liggen (zie figuur 4). Op basis van de waarnemingen kon niet vastgesteld worden waar de nesten van steenuilen zich precies bevinden, maar aangenomen kan worden dat de nesten binnen 100 tot 200 meter van de baltslocatie aanwezig zijn.

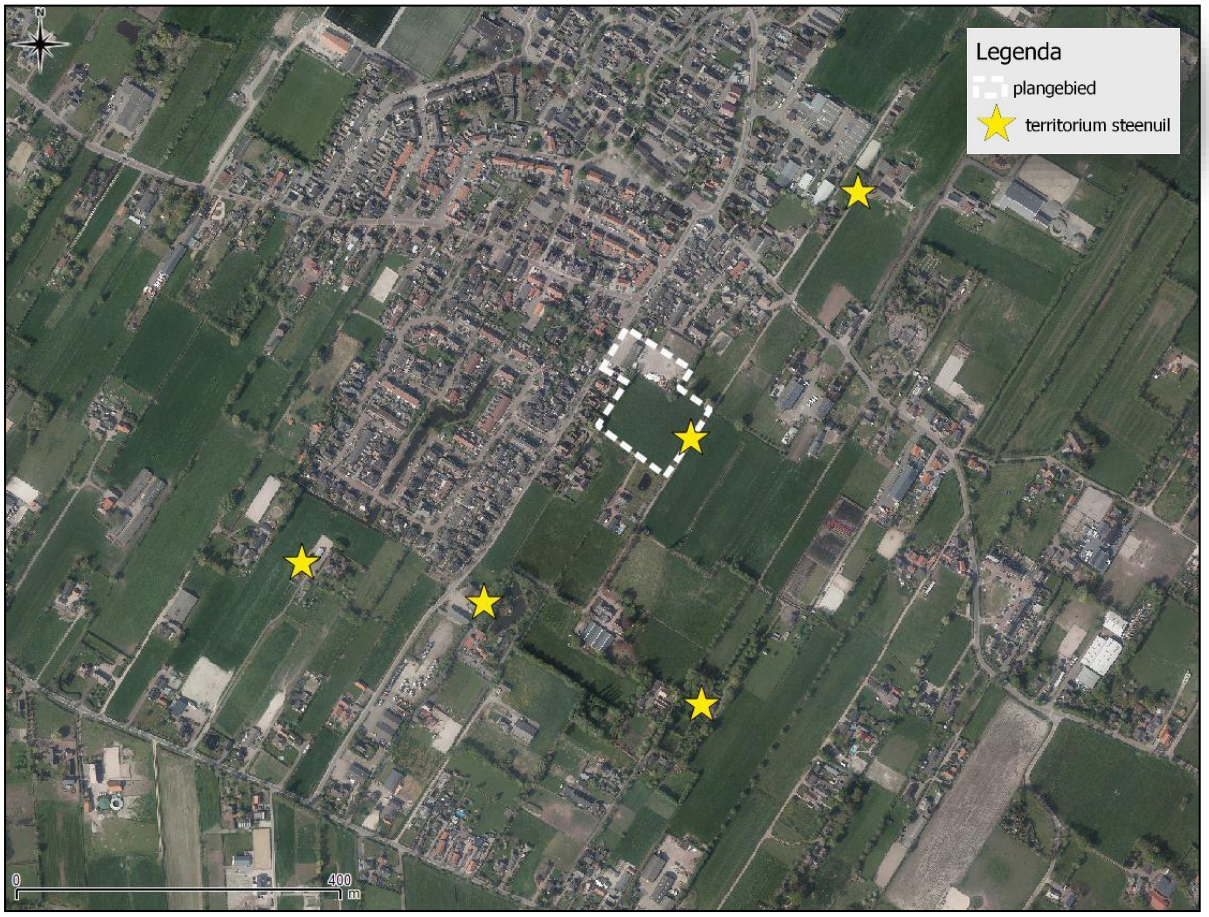

Figuur 4. Verspreiding van de steenuil territoria in de omgeving van het plangebied op basis van uitsluitende waarnemingen.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Beschermingsregime steenuil

De steenuil en zijn leefgebied is beschermd volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De soort staat tevens vermeld in de EU-vogelrichtlijn. De nesten van steenuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 1 van vogelnesten: ‘nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en voortplantingsplaats’.

De steenuil heeft twee relevante typen verblijfplaatsen. Dit zijn:

- de plek die als nest gebruikt wordt (voortplantingsplaats) en die ook in de rest van het jaar gebruikt wordt als verblijfplaats
- de plekken die regelmatig door de steenuil worden gebruikt buiten het broedseizoen, maar die ook in het broedseizoen door het mannetje worden gebruikt als het vrouwtje op het nest aan het broeden is (rustplaats).

Met de voorgenomen ingreep is er geen sprake van directe aantasting van een vaste rust- of voortplantingsplaats van steenuilen. Indirect kan er wel sprake zijn van aantasting van een verblijfplaats. Dit laatste kan van toepassing zijn als het essentiële leefgebied van steenuilen dusdanig wordt aangetast dat een territorium zijn functionaliteit voor de steenuil verliest. In dit geval zijn de vaste verblijfplaatsen van steenuilen niet meer functioneel en kan sprake zijn van overtreding van de Wet natuurbescherming.

6.2 Huidige situatie

Een territorium van een steenuil bestaat over het algemeen uit een straal van 300 meter vanaf de nestplaats (Bij12, versie juli 2017). Het leefgebied, van de steenuil met een straal van 300 meter, wordt een homerange genoemd. Omdat het leefgebied van de steenuil zo klein is, kan een klein oppervlakteverlies van het leefgebied al een grote impact hebben op de geschiktheid van het totale leefgebied. Op basis van de aangetroffen territoria in het onderzoeksgebied kan gesteld worden dat de onderzoekslocatie is gelegen binnen de homerange (300 meter) van 4 steenuil territoria.

Vogels het kennisdocument van de steenuil (BIJ12, versie juli 2017) zijn territoria van steenuilen afhankelijk van de geschiktheid van het leefgebied tussen de 5 en de 30 hectare groot. Op basis van de geschiktheid van het leefgebied en op basis van de foerageerafstand van steenuilen vanaf de nestlocaties is een inschatting gemaakt van het functioneel leefgebied van de vier territoria in de nabijheid van de onderzoekslocatie. Gezien de afstand tussen de aangetroffen territoria, in combinatie met de beschikbaarheid van geschikt leefgebied, wordt een schatting gemaakt dat de territoria op de onderzoekslocatie circa 10 hectare groot zijn. In figuur 15 is te zien dat de onderzoekslocatie naar alle waarschijnlijkheid onderdeel uitmaakt van het functioneel leefgebied van het paartje steenuilen dat baltsend en roepend in de houtwal van de onderzoekslocatie is waargenomen.

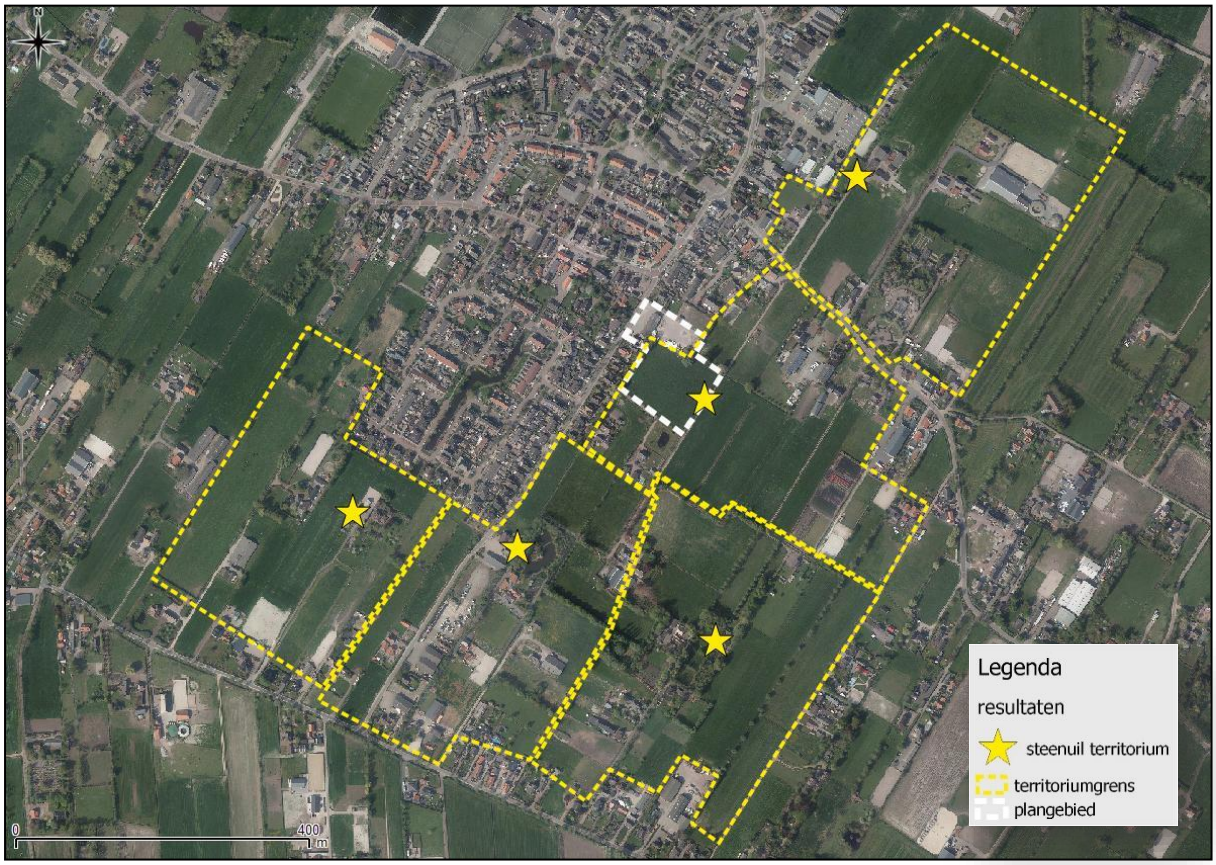

Figuur 5. Schatting van de ligging van de steenuilterritoria op basis van een Nearest Neighbor interpolatie.

6.3 Toekomstige situatie

Het verlies van functioneel leefgebied voor de steenuil betreft op basis van de inschatting zoals te zien is in figuur 16 een afname van ongeveer 1 hectare grasland van het oorspronkelijke optimaal geschikte leefgebied. Het overblijvende geschikte foerageergebied, wat onderdeel uitmaakt van het functioneel leefgebied van de steenuil, bestaat uit een oppervlakte van ongeveer 9 hectare. Met de voorgenomen ingreep is er dus sprake van 10 % afname van functioneel leefgebied. Een verlies van 10 procent van functioneel leefgebied kan een dusdanige afname betekenen dat de functie van het territorium mogelijk verloren gaat, omdat een deel van het territorium niet optimaal geschikt is voor steenuilen vanwege het open karakter en de aanwezigheid van een aantal grote gebouwen binnen het territorium, waaronder ter hoogte van Schoolstraat 21. Van deze 1 hectare is er naar verwachting 100 meter lengte houtwal en een aantal hoge bomen grenzend aan het plangebied niet meer optimaal beschikbaar voor steenuilen vanwege mogelijke verstoring van de nieuwe woningen en achtertuinen, die grenzen aan de houtwal. Ook kan er sprake zijn van een toename van predatie door huisdieren zoals katten, als gevolg van de realisatie van de 35 woningen. De weipalen aan de zuidzijde van het plangebied zullen niet meer geschikt zijn als goede plekken om vandaan te jagen, vanwege de verstoring die de woonwijk naar verwachting zal veroorzaken binnen de 1 hectare leefgebied dat zal verdwijnen. Het grasland zelf is intensief beheerd en zal slechts in beperkte mate bijdragen aan het leefgebied van de steenuilen.

In figuur 7 is het leefgebied van steenuilen weergegeven dat door de ingreep niet meer geschikt zal zijn als leefgebied.

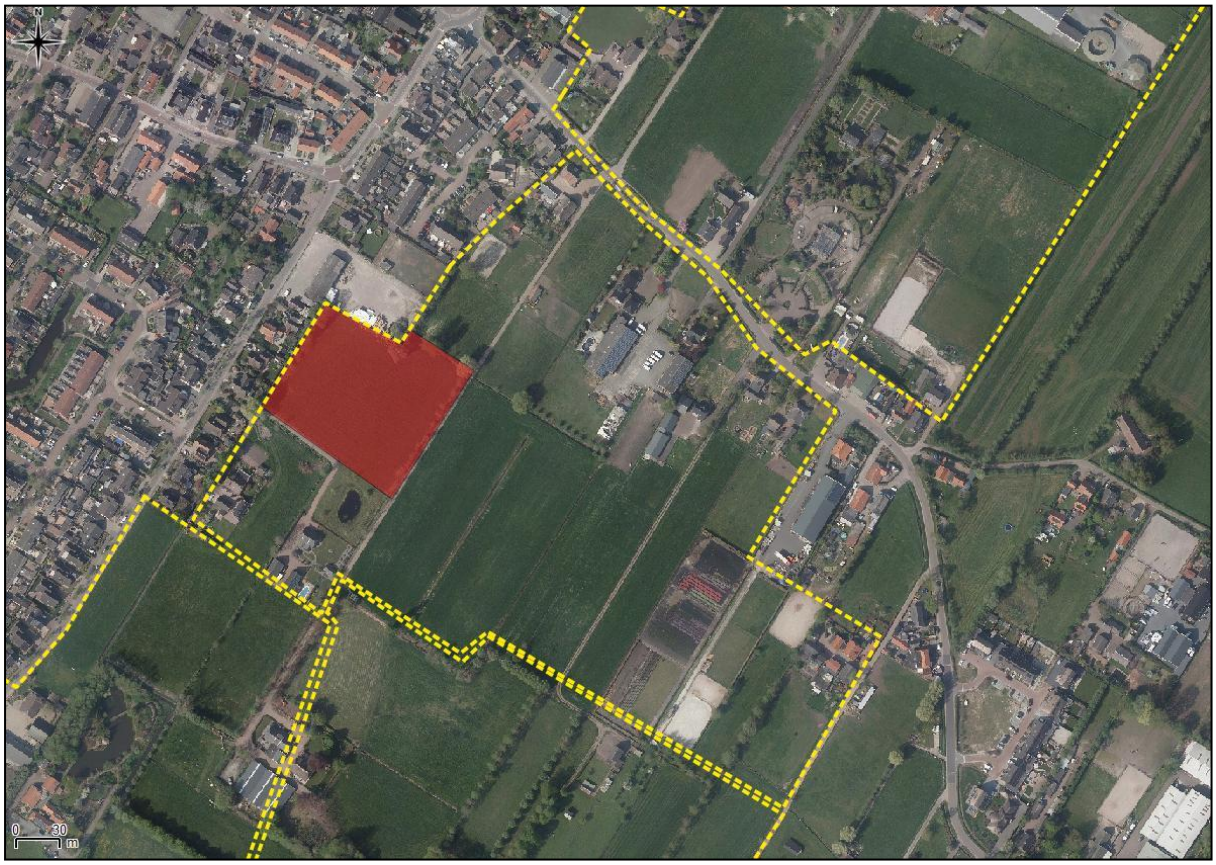

Figuur 6. Weergave van de afname van leefgebied van steenuilen als gevolg van de voorgenomen ingreep.

6.4 Conclusie toetsing aan Wet natuurbescherming

In totaal gaat er als gevolg van de ingreep 1 hectare leefgebied van steenuilen verloren. Ook zal een houtwal van 100 meter en een aantal hoge bomen grenzend aan het plangebied niet meer optimaal gebruikt kunnen worden als schuilplek door mogelijke verstoring van de nieuwbouwwoningen. Hierbij is wel uitgegaan dat de houtwal behouden blijft en dus als buffer zal dienen tussen de nieuwbouwwoningen en het overblijvende deel van het steenuil territorium. Als de houtwal niet behouden blijft is er mogelijk sprake van een groter verlies van leefgebied dan 1 hectare.

Op basis van de hoge bezetting van de territoria in de omgeving is er sprake van optimaal benut leefgebied. Een afname van 10% zal een negatieve invloed hebben op het broedsucces en het duurzaam in stand houden van het territorium. Dit zou een overtreding van artikel 3.1 lid 2 beteken. Bij de herontwikkeling van onderzoekslocatie zijn er daarom maatregelen nodig om de functionaliteit voor de soort te behouden. Door het treffen van maatregelen zal het territorium van de steenuil behouden moeten blijven waardoor er geen sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Maatregelen kunnen bestaan uit het verbeteren van leefgebied voor de steenuil op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving ervan.

De maatregelen die getroffen moeten worden zullen nader uitgewerkt moeten worden in een mitigatieplan. In het mitigatieplan zullen maatregelen beschreven worden die:

- Zorgen voor het behoud van voldoende rust en donkerte vanaf het plangebied naar de omgeving. Dit betreffen maatregelen die meegenomen kunnen worden in de inrichting van de nieuwbouwwijk. Het treffen van maatregelen ten gunste van schuil- en foerageermogelijkheden voor steenuilen binnen het plangebied zal naar verwachting niet functioneel zijn, vanwege de verstoring die de 35 woningen met zich mee zullen brengen binnen het plangebied zelf.
- Zorgen voor een versterking van het overblijvende deel van het territorium, om het verlies van 10 % van het leefgebied te mitigeren. Dit is mogelijk door maatregelen uit te voeren die als doel hebben om schuilgelegenheid te bieden voor de steenuilen, zoals het aanplanten van struiken en bomen en het uitvoeren van maatregelen die bijdragen aan foerageermogelijkheden voor steenuilen, zoals het aanleggen van één of meer ruigtehoekjes of ruigtestroken. De maatregelen die getroffen kunnen worden zullen ook afgestemd kunnen worden met de lokale steenuil werkgroep. Een dergelijke werkgroep is vaak op de hoogte waar de nesten zich exact bevinden en welke elementen in een leefgebied versterkt kunnen worden.

Als het leefgebied van de steenuil door het treffen van maatregelen per saldo duurzaam verbeterd kan worden, is met voldoende zekerheid uit te sluiten dat de voorgenomen ingreep zal leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming en is het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk. Als blijkt dat er slechts in beperkte mate maatregelen ten gunste van de steenuil uitgevoerd kunnen worden, is het succes van de maatregelen niet te garanderen en is mogelijk wel sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Als dit scenario van toepassing is zal overleg moeten plaatsvinden met de provincie Gelderland over de te nemen vervolgstappen. Het aanvragen van een ontheffing zal dan noodzakelijk zijn, maar ook dan zullen alsnog voldoende mitigerende maatregelen genomen dienen te worden om negatieve gevolgen voor steenuilen te voorkomen.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Econsultancy heeft in opdracht van Woningstichting Nijkerk een steenuil onderoek uitgevoerd aan de Jacob de Boerweg 4 te Nijkerkerveen.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling

Voorgenomen ingreep
De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en het plangebied te ontwikkelen tot woonwijk. In totaal zullen 35 woningen worden gerealiseerd. Ten behoeve van de ontwikkeling van de woonwijk zal ook het bestaande grasland worden omgevormd tot woonwijk en zal de bestaande greppel langs de zuidzijde van het weiland worden verbreed en uitgediept. De bomen en overig groen langs de randen van het plangebied zullen ten behoeve van de woonwijk worden verwijderd. De houtwal langs de zuidoostrand van het plangebied zal wel behouden blijven.

Functie onderzoekslocatie voor steenuilen
In het onderzochte gebied zijn 5 territoria van steenuilen aangetroffen, waarvan 4 territoria zich nabij het plangebied bevinden. In de houtwal van het plangebied is een baltsend paartje steenuilen waargenomen, waardoor aangenomen kan worden dat de onderzoekslocatie onderdeel is van het functionele leefgebied van steenuilen.

Conclusie
Met de voorgenomen ingreep is sprake van afname van 1 hectare leefgebied van steenuilen, dit is circa 10% van het totale territorium. Om de functionaliteit van het territorium te behouden, en daarmee overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, is het treffen van maatregelen noodzakelijk. De maatregelen die getroffen moeten worden zullen nader uitgewerkt moeten worden in een mitigatieplan.

Als het leefgebied van de steenuil door het treffen van maatregelen per saldo duurzaam verbeterd kan worden, is met voldoende zekerheid uit te sluiten dat de voorgenomen ingreep zal leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming en is het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk. Als blijkt dat er slechts in beperkte mate maatregelen ten gunste van de steenuil uitgevoerd kunnen worden, is het succes van de maatregelen niet te garanderen en is mogelijk wel sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Als dit scenario van toepassing is zal overleg moeten plaatsvinden met de provincie Gelderland over de te nemen vervolgstappen. Het aanvragen van een ontheffing zal dan noodzakelijk zijn, maar ook dan zullen alsnog voldoende mitigerende maatregelen genomen dienen te worden om negatieve gevolgen voor steenuilen te voorkomen.

Econsultancy
Doetinchem, 8 april 2020

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitattype als de omstandigheden waarin de soort of het habitattype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitattype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water**.** Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levencyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

